

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta ja valtioneuvoston asetus sanomalehtijakelun tukemisesta (HE 58/2022 vp.)

Keskisuomalainen Oyj kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi ja antaa lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta ("hallituksen esitys") ja valtioneuvoston asetuksesta sanomalehtijakelun tukemisesta ("jakelutukiasetus") (HE 58/2022 vp.).

Keskisuomalainen-konserni esittää kunnioittaen seuraavat huomiot:

- Jakelulle tulisi asettaa selvä takaraja kello 12-16 jakelualueen sijainnista riippuen.
 - Jos jakelu tapahtuu illalla, se johtaa sanomalehtien tilausten irtisanomiseen
- Samat kolme kiinteää jakeluviikonpäivää tarvitaan koko maassa ja koko vuoden.
 - Ilmoittajille sama jakelupäivä on oleellinen.
 - Tilaajalla on oikeus saada lehti tiettynä päivänä.
- Postipalveluiden hinnoittelussa enintään 10 prosentin kate on liian suuri.
 - 10 prosentin kate on suurempi kuin useimpien jaettavien sanomalehtien liiketoiminnan kate.
- Jakelutuki olisi ehdottomasti ulotettava myös 1-2 -päiväisille paikallislehdille.
 - Pienten paikallislehtien digitalisoituminen on taloudellisesti kaikkein vaikeimmin toteutettava yhtälö.
- Jakelutuen tarve tilausta kohti nousee jaettavan vähentyessä.
 - Valtion budjetin jakelutuen tulisi olla riittävä siihen, että lehden jakelu- ja painokustannus ei nouse yli lehden tilaushinnan.
 - Jakelutuelle ja postinjakelulle on tarve myös nyt määritellyn jakelutukijakson jälkeen.
- Postilain muotoilu ei pitäisi mahdollistaa osoitteettoman suoran jakelua.
 - On ongelmallista, jos osoitteeton mainosten suorajakelu saa hyödyntää postinjakeluverkkoa yksittäisinä päivinä viikossa, sillä osoitteettoman mainosten suoranjakelun hintataso on ollut matalampi kuin sanomalehtien jakelun. Lisäksi osoitteeton mainosten suorajakelu aiheuttaa sanomalehtien jakeluun merkittäviä jakeluajan viivästyksiä. Nykytilanne mahdollistaa sen, että yleispalvelun tarjoaja voi kohdella jakeluverkostossa kulkevia muita tuotteita, kuten sanomalehtiä, epätasa-arvoisesti. Mainosten suorajakelun peittojaot vaarantavat sanomalehtijakelun laadun eli lehden tilaaja saa lehensä myöhemmin kuin normaalisti. Siksi Postin rooliin ei pitäisi kuulua kaupallisten mainosjakeluiden jakaminen.

Keskisuomalainen-konserni julkaisee 13 maakunta- ja aluelehteä, 36 paikallislehteä ja 24 kaupunkilehteä. Maakunta- ja aluelehdet ilmestyvät seitsemänä päivänä viikossa. Paikallislehtien yleisin ilmestymistiheys on kerran viikossa. Suurimmat paikallislehdet ilmestyvät 3-5 kertaa viikossa.

Keskisuomalainen-konserniin kuuluva sanomalehti Keskisuomalainen alkoi kolmantena lehtenä Suomessa julkaista verkkolehteä vuonna 1996. Toukokuussa 2003 Keskisuomalainen alkoi julkaista ensimmäisenä suomalaisena sanomalehtenä näköislehteä. Nykyisin kaikilla konsernin lehdillä on verkkolehti ja näköislehti. Tilaajat kuitenkin suosivat paperilehteä. Vain 22,3 prosenttia sanomalehti Keskisuomalaisen tilaajista on valinnut digionly-tilauksen (eli verkkolehden ja näköislehden). Yli 81 prosenttia tilaajista haluaa paperisen lehden ja sen oheen mahdollisesti digipalvelut. Paikallislehdissä digionlyjen osuus on vieläkin tätä pienempi. 89,7 prosenttia tilaa paperilehden.

Keskisuomalainen-konserni on maan suurin maakunta-, alue- ja paikallislehtien sekä kaupunkilehtien kustantaja. Paikallislehtien digitulot ovat 4-6 prosenttia lehden kokonaistuloista. Tuloista noin 95 prosenttia tulee paperilehdestä. Maakunta- ja aluelehdissä digitulojen osuus on 12-14 prosenttia lehden tuloista. Noin 87 prosenttia tuloista tulee paperilehdistä.

Paperilehden jakelu on lehtien tulevaisuuden kannalta merkittävä asia. Vaikka digimurros on kestänyt jo 26 vuotta (Keskisuomalaisen ensimmäisestä verkkolehdestä), todennäköisesti muutosvaihe paperisen lehden lukemisesta digitaalisen lehden lukemiseen kiihtyy lähivuosina. Silti merkittävä osa suomalaisista haluaa myös tulevaisuudessa seurata oman maakuntansa, alueensa tai paikkakuntansa asioita lukemalla paperista sanomalehteä. Jos jakelu heikkenee tai muuttuu taloudellisesti liian kalliiksi, paperisesta lehdestä luopuvat ihmiset eivät välttämättä siirry digitaalisiksi tilaajiksi. Osalla ei ole digitaalisia laitteita tai valmiuksia. Osa luopuu kokonaan uutisten seuraamisesta ja lähialueiden asioiden tietopohjaisesta uutistarjonnasta.

Keskisuomalainen-konserni maakunta-, alue- ja paikallislehtien toimitukset tekevät vuodessa 488 987 (vuosi 2021) paikallista juttua. Niissä käsitellään paikallista politiikkaa, oman kunnan asioita, kerrotaan lähiseudun yritysten uutisia, seurataan paikallista kulttuuria ja paikallisia tapahtumia. Jos paikallis-, alue- ja maakuntalehdille ei ole tarjolla toimivaa ja kustannustehokasta paperilehden jakelujärjestelmää, nämä keskimäärin 1340 paikallista juttua päivässä jäävät tulevaisuudessa tekemättä, sillä digitaaliset tilaustulot eivät vielä vuosiin mahdollista laadukkaan paikallisen uutisisällön tekemistä. Siksi Postilaki ja jakelutuki ovat maakunta-, alue- ja paikallislehtien tulevaisuudelle hyvin merkittävä asia. Oleellista on myös, että postilaki ja jakelutuki ovat pitkäaikaisia ja näin luovat mahdollisuuden ennustettavalle liiketoiminnalle.

Keskisuomalainen Oyj

Pekka Mervola

journalistinen johtaja